

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 702
van **JOS D'HAESE**
datum: 4 mei 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

PFOS-vervuiling - Locaties

In Vlaanderen zijn naast Zwijndrecht meerdere hotspots met PFAS-vervuiling te vinden. Op tientallen locaties werden al no-regretmaatregelen toegepast na verontrustende metingen in de bodem. Ook in water en biota vinden we in heel Vlaanderen waarden terug die ver boven de maximaal toegelaten normen liggen. De PFAS-vervuiling is wijdverspreid.

In opvolging van mijn schriftelijke vragen nr. 252 van 10 december 2021 en nr. 644 van 25 maart 2022 over de wijdverspreide PFOS-vervuiling in Vlaanderen, krijg ik graag een antwoord op de volgende vragen.

1. Graag een overzicht van alle locaties waar de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) metingen deed in de grond en waar een hogere waarde dan de toetsingswaarde voor vrij gebruik (3 microgram PFOS per kg droge stof) werd aangetroffen. Graag ook per locatie de laagste, de mediane en de hoogst gemeten waarde. Graag met een onderscheid of de meting plaatsvond op een industrieterrein, een brandweerkazerne of een andere locatie. Graag ook per locatie de door de OVAM getroffen maatregelen.
2. Graag een overzicht van alle metingen in woonwijken die de OVAM deed in de grond en waar een hogere waarde dan de toetsingswaarde voor vrij gebruik (3 microgram PFOS per kg droge stof) werd aangetroffen.
3. Graag een overzicht van alle metingen in de grond waar de OVAM ooit een PFAS-waarde heeft aangetroffen die hoger is dan 3 microgram per kilogram droge stof (dus niet enkel voor PFOS). Graag ook per locatie de laagste, de mediane en de hoogst gemeten waarde. Graag met een onderscheid of de meting plaatsvond op een industrieterrein, een brandweerkazerne, een woonwijk of een andere type locatie. Graag ook per locatie de door de OVAM getroffen maatregelen.
4. Graag het meest recente overzicht van locaties waar het de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) metingen deed in het lozingswater van bedrijven en waar een hogere waarde dan de detectienorm werd aangetroffen (100 ng PFOS per liter). Graag ook de locatie van de bedrijven. Graag ook met vermelding van de norm uit hun (eventuele) vergunning voor PFOS. Graag ook een aparte lijst met alle metingen die hoger waren dan de vergunning. Graag ook een aparte lijst met alle metingen waar men PFOS aantrof zonder dat het bedrijf daarvoor een vergunning had.
5. Graag het meest recente overzicht van alle bedrijven waar ooit een PFAS-waarde werd aangetroffen in lozingswater die hoger is dan de vandaag geldende detectienorm van 100 ng per liter (dus niet enkel voor PFOS). Graag ook met

vermelding van de norm uit hun (eventuele) vergunning voor de bepaalde PFAS. Graag ook een aparte lijst met alle metingen die hoger waren dan de vergunning. Graag ook een aparte lijst met alle metingen waar men PFAS aantrof zonder dat het bedrijf daarvoor een vergunning had.

6. Graag het meest recente overzicht van de waterwegen waar de VMM een hogere concentratie PFOS vond dan toegelaten (0,13 nanogram per liter zoutwater of 0,65 nanogram per liter zoetwater). Graag ook de gemeten concentraties. Graag ook het meest recente overzicht van alle locaties waar de VMM metingen deed naar PFAS in waterwegen.
7. Graag het meeste recente overzicht van alle locaties waar de VMM metingen deed naar PFOS in biota en waar de metingen hoger waren dan de norm (9.1 µg/kg PFOS). Graag ook de laagste, de mediane en de hoogst gemeten concentratie per locatie. Graag ook het meest recente overzicht van alle locaties waar de VMM metingen deed naar PFAS in vissen.

ANTWOORD

op vraag nr. 702 van 4 mei 2023

van **JOS D'HAESE**

1. Het overzicht van de locaties waarop de OVAM verkennende bodemonderzoeken naar de aanwezigheid van PFOS heeft uitgevoerd of ontvangen en waarbij een concentratie $>3\mu\text{g/kg}$ PFOS werd gerapporteerd sinds juni 2021 vindt u in Bijlage 1, tabblad 1. Alle resultaten opgenomen in de bijlage zijn samengesteld door middel van een databankbevraging op 08/05/2023.

We hebben geen bevraagbare informatie over het effectieve gebruik van de terreinen. In tabblad 1, kolom C wordt het bestemmingstype ter hoogte van de locatie vermeld en in kolom G een aanduiding of de locatie opgenomen is in de inventaris brandweer(oefen)terrein en incidenten (PFAS). Deze inventaris kan worden geraadpleegd in de publiek toegankelijke PFAS-verkenner (<https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=pfasverkenner>) van Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV). Per locatie opgenomen in de inventaris wordt hier aangegeven of een verkennend bodemonderzoek beschikbaar is.

Of en welke maatregelen opgelegd zijn door de OVAM maakt deel uit van de beoordeling van het volledige dossier (incl. deze van eventuele andere verontreinigingen) door de dossierhouder. Gezien de verschillende fases waarin de dossiers zich bevinden en de verschillende mate van complexiteit (meerdere kadastrale percelen, meerdere verontreinigingen), is dit aspect niet eenvoudig bevraagbaar in de databank. Een actueel beeld van de afgebakende zones waar no regret-maatregelen gelden, zoals door Agentschap Zorg en Gezondheid geadviseerd, is raadpleegbaar in de PFAS-verkenner van DOV.

Om databank-technische redenen is hier en bij de antwoorden op vraag 2 en 3 voor de bevraging 01/06/2021 genomen als eerste ontvangstdatum van rapportages waaruit analyseresultaten afkomstig zijn.

2. Het overzicht van de metingen ter hoogte van bestemmingstype II (woongebieden landelijk karakter) en bestemmingstype III (woongebied) waarbij een concentratie $>3\mu\text{g/kg}$ PFOS werd aangetroffen sinds juni 2021 vindt u in Bijlage 1, tabblad 2. Bij de bevraging is het niet mogelijk om rekening te houden met de effectieve aanwezigheid van bewoning.
3. Het overzicht van de metingen waarbij een PFAS concentratie $>3\mu\text{g/kg}$ is aangetroffen, vindt u in Bijlage 1, tabblad 3. In tabblad 4 worden de dossiernummers hernomen, telkens met de laagste, de mediane en de hoogst gemeten waarde. Wat betreft de locatie specifieke eigenschappen en getroffen maatregelen verwijzen we naar vraag 1. Tabblad 4 geeft per locatie een aanduiding van het bestemmingstype en de toevoeging aan de inventaris brandweer(oefen)terreinen en incidenten. Analyseresultaten kunnen eveneens geraadpleegd of bevestigd worden in de publiek toegankelijke PFAS Verkenner van DOV.
4. Bijlage 2 bevat volgende tabbladen:
 - "Overzicht bedrijven": een overzicht van alle bedrijven waar VMM sinds 2010 metingen van PFAS heeft uitgevoerd, met het aantal resultaten per jaar.
 - "PFOS $>100\text{ng}_L$ ": alle meetresultaten van PFOS met een meetresultaat groter dan 100 ng/L

- "PFOS >100ng_L_hogerdanvergund": alle meetresultaten van PFOS met een meetresultaat groter dan 100 ng/L waarbij de vergunde waarde is overschreden. De verhouding tussen de gemeten waarde en de vergunde waarde is weergegeven in de kolom "Ratio Gemeten vergund". Indien deze metingen zouden gebruikt worden voor handhavingsdoelstellingen dient de meetonzekerheid mee in rekening te worden gebracht.
- "PFOS>100ng_L_geen_vergunning": alle meetresultaten van PFOS met een meetresultaat groter dan 100 ng/L waarbij er in de databank van VMM voor deze stof geen vergunde waarde bekend is op het ogenblik van de meting. Een aantal bedrijven heeft een vergunning voor een groepsparameter die niet mee is opgenomen maar waardoor deze metingen wel vergund zijn. Dit dient individueel beoordeeld te worden per bedrijf.

5. Bijlage 2 bevat volgende tabbladen:

- "PFAS>100ng_L": alle meetresultaten van PFAS met een meetresultaat groter dan 100 ng/L
- "PFAS >100ng_L_hogerdanvergund": alle meetresultaten van PFAS met een meetresultaat groter dan 100 ng/L waarbij de vergunde waarde is overschreden. De verhouding tussen de gemeten waarde en de vergunde waarde is weergegeven in de kolom "Ratio Gemeten vergund". Indien deze metingen zouden gebruikt worden voor handhavingsdoelstellingen dient de meetonzekerheid mee in rekening te worden gebracht.
- "PFAS>100ng_L_geen_vergunning": alle meetresultaten van PFAS met een meetresultaat groter dan 100 ng/L waarbij er in de databank van VMM voor deze stof geen vergunde waarde bekend is op dat moment. Een aantal bedrijven heeft een vergunning voor een groepsparameter, die niet mee is opgenomen maar waardoor deze metingen wel vergund zijn. Dit dient individueel beoordeeld te worden per bedrijf.

Bijkomende toelichting bij de informatie in de tabbladen:

- De vergunde waarden zijn deze zoals opgenomen geweest in de databank van VMM.
- Sommige bedrijven zijn of waren niet vergund voor een individuele PFAS, maar wel voor de groepsparameter voor het totaal aan perfluorverbindingen. In dit geval is het niet mogelijk de vergelijking te maken en dit werd niet opgenomen in de lijsten. Zo is er in de sectorale voorwaarden van de textielsector een som parameter opgenomen waarbij een hele reeks textielbedrijven vergund is voor alle PFAS-stoffen behalve PFOS en PFOA. Deze sectorale voorwaarden worden binnenkort uit de wetgeving geschrapt (Vlaamse Reguleerder bedrijfsafvalwater – eerste principiële goedkeuring VR dd 16/09/2022)
- De lijsten van bedrijven "PFAS>100ng_L_geen_vergunning" en "PFOS>100ng_L_geen_vergunning" zijn op parameterniveau en gelinkt aan een bepaalde datum van staalname. Dit betekent respectievelijk als één parameter uit de groep PFAS of PFOS ooit gemeten is en op dat ogenblik niet vergund was voor die parameter of PFOS dan verschijnt het bedrijf op deze lijsten (bv. voor 3M is dit het geval – echter beschikken ze vandaag de dag wel degelijk over een vergunning). Dit is dus geenszins een weergave van bedrijven die op vandaag een vergunning zouden moeten hebben voor een PFAS-stof. Vaak gaat het immers ook om historische lozingen.
- De huidige detectielimiet is sinds de aanpassing van de WAC procedure (BS 27 februari 2023) gedaald naar 20 ng/L of 50 ng/L (afhankelijk van de stof). Voor de volledigheid zijn alle metingen weergegeven in het tabblad "Verg gemeten vergund PFAS". Metingen onder de detectielimiet zijn hier weergegeven als 0.

6. Bijlage 3 geeft in tabblad "resultaat" een overzicht van alle individuele meetresultaten voor PFOS in waterlopen en biota. Het tabblad "beoordeling" van deze bijlage geeft de normtoetsing voor al deze meetpunten. Deze normtoetsing is gebaseerd op de aggregaten (gemiddelde of maximum) op jaarbasis. Deze aggregaten zijn te vinden in

de kolom "getoetste waarde". Bijlage 4 toont in tabblad "meetplaatsenOW" de meetplaatsen waar sinds 2017 metingen zijn uitgevoerd naar PFAS in oppervlaktewater, en in welke jaren dat het geval was.

7. Bijlage 3 geeft in tabblad "resultaat" een overzicht van de individuele meetresultaten voor PFOS in waterlopen en biota. Voor de metingen in biota kan in dit tabblad in kolom "overschrijding" worden afgelezen of de norm (9,1 µg/kg nat gewicht) overschreden wordt. Bijlage 3 toont in tabblad "draaitabel PFOS in biota" per meetpunt het gemiddelde, minimum en maximum resultaat binnen elk jaar waarin deze parameter op dat meetpunt gemeten werd. Bijlage 4 toont in tabblad "meetplaatsenBiota" de meetplaatsen waar sinds 2015 metingen zijn uitgevoerd naar PFAS in biota, en in welke jaren dat het geval was.

BIJLAGEN

- [1. Overzicht metingen PFAS in bodem](#)
- [2. Overzicht meetresultaten PFOS en PFAS bij bedrijven](#)
- [3. Overzicht meetresultaten PFOS in waterlopen en biota](#)
- [4. Overzicht meetplaatsen PFAS in waterlopen en biota](#)